

ทัศนะของแพทย์ชาวต่างชาติ ต่อปัญหาการแท้งไม่ปลอดภัยในประเทศไทย

โดย นางลักษณีย์ บุญไทย

เลขาธิการมูลนิธิเพื่อสุขภาพและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ของสตรี (แห่งประเทศไทย)

1. Dr. Christian Fiala : ประสบการณ์จากการฝึกงานแพทย์ประจำบ้านในประเทศไทย

จากการที่ดิฉันรับผิดชอบโครงการป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Abortion) ของกรมอนามัยมาตั้งแต่ปี 2541 ทำให้ดิฉันได้มีโอกาสไปร่วมประชุม/ศึกษาดูงานในหลายประเทศและได้รู้จัก Experts ที่ทำงานด้านนี้ของประเทศต่าง ๆ จำนวนหลายท่าน มีทั้งแพทย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสูตินรีแพทย์ นักสาธารณสุข ศาสตราจารย์ นักสังคมศาสตร์ นักกฎหมาย นักสิทธิสตรี

Dr. Christian Fiala , President of International Federation of Professional Abortion and Contraception Associates (FIAPAC) สูตินรีแพทย์ชาวออสเตรีย เป็นหนึ่งในจำนวนนั้น และเป็นคนที่ดิฉันชื่นชมมากคนหนึ่ง ดิฉันได้ยืมชื่อเสียงของ Dr. Christian เป็นครั้งแรกเมื่อปี 2548 โดยการบอกเล่าของ Dr. Lena Marions เพื่อนหมอสูติฯ ชาวสวีเดน เมื่อครั้งที่ดิฉันได้มีโอกาสไปดูงานที่ Karolinska University, Stockholm, Sweden ในครั้งนั้น Dr. Lena บอกดิฉันว่า คนที่ทำงานด้านนี้รวมทั้งดิฉันควรจะรู้จัก Dr. Christian ไว้ด้วยเพราะเขามีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อลด unsafe abortion และมีผลงานวิจัยงานเขียนเกี่ยวกับ Safe Abortion มากมาย ดิฉันฟังแล้วก็คิดว่า คงยากที่ดิฉันจะมีโอกาสรู้จักคนระดับนั้น แต่ถึงกระนั้น ดิฉันรับรู้ได้ว่า Dr. Lena กล่าวถึง Dr. Christian อย่างชื่นชม

และเมื่อเดือนมีนาคม 2550 ดิฉันได้ไปร่วมประชุม International Consortium for Medical Abortion-ICMA ภายใต้วหัวข้อ “As Early as Possible, as Late as Necessary : International Conference on Second Trimester Abortion” ซึ่งจัดที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ซึ่ง Dr. Christian ได้เป็นวิทยากรกล่าวปาฐกถาเรื่อง “Abortion and Society” ด้วย ดิฉันประทับใจในแนวคิดและคำบรรยายของเขา มากและนี่ก็ถึงคำพูดของ Dr. Lena ดังนั้นเมื่อจบการบรรยาย ดิฉันจึงหาโอกาสเข้าไปแนะนำตัวกับ Dr. Christian และบอกเขาว่ามาจากประเทศไทย หากมีโอกาสอยากเชิญเขาไปบรรยายให้หมอไทย ฟังบ้าง Dr. Christian ทักทายดิฉันด้วยคำว่า “สวัสดี” และ ยกมือไหว้อย่างงดงาม แล้วเราก็พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับ Abortion และวิชาการอื่น ๆ

Dr. Christian เล่าให้ดิฉันว่าเมื่อ 22 ปีก่อน (ปี ค.ศ. 1987 หรือ พ.ศ. 2530) สมัยที่เขาเป็นนักเรียนแพทย์ปีสุดท้ายที่บ้านเกิดคือกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เขาอยากมาท่องเที่ยวหาประสบการณ์ในประเทศแถบเอเชียเหมือนกับเด็กหนุ่มสาวชาวตะวันตกทั่วไป เขาจึงหาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในเอเชีย พบว่าประเทศไทยน่าสนใจมากที่สุด เขาจึงติดต่อขอมาฝึกงานกับสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน หรือที่เป็นที่รู้จักไปทั่วโลกในแวดวงของคนที่ทำงานด้านวางแผนครอบครัว คือ PDA-Population and Community Development Association ซึ่งมีท่าน มิชัย วีระไวทยะ เป็นนายกสมาคมฯ

Dr. Christian ได้ฝึกงานอยู่เมืองไทยเป็นเวลา 1 เดือน ขณะที่อยู่ในเมืองไทยเขารู้สึกชอบเมืองไทยมากขึ้น แต่จำเป็นต้องกลับไปเรียนต่อ และในปีถัดมา (ปี ค.ศ. 1988 หรือ พ.ศ. 2531) ดังนั้นขณะที่ Dr. Christian กำลังเรียนต่อเฉพาะทางสาขาสตรีศาสตร์-นรีเวชวิทยาปีที่ 1 ในประเทศสวีเดน เขาจึงขอมาฝึกงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เป็นเวลา 1 ปี เต็ม

ระหว่างที่อยู่จุฬาลงกรณ์ Dr. Christian ได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานจากคณาจารย์หลายท่าน รวมทั้งอาจารย์หมอประมวล วิรุฒมเสน ทุกครั้งที่ round ward Dr. Christian ต้องประหลาดใจและเศร้าใจมากที่พบว่า Ward Gyne มีคนไข้หญิงป่วยและตายจาก Septic Abortion จำนวนมาก ซึ่งแตกต่างจากประเทศของเขาเพราะในขณะนั้นประเทศทางยุโรปไม่มีการป่วยหรือตายจาก Unsafe Abortion อีกแล้ว เนื่องจากการทำแท้งในยุโรปในสมัยนั้นปลอดภัยมากมีทั้งบริการทางศัลยกรรม (Surgical Abortion) ซึ่งใช้ Vacuum Aspiration แทนการดูดมดลูก รวมทั้งเริ่มมีการใช้ยาในการทำแท้งกันแล้ว (Medical Abortion)

หลังจากหาประสบการณ์เป็นแพทย์ประจำบ้านที่ภาควิชาสูติฯ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเวลา 1 หนึ่งปีเต็ม Dr. Christian จำต้องจากเมืองไทยไปเรียนต่อที่สวีเดนด้วยความฝ�ใจที่เห็นผู้หญิงไทยต้องตายจากโรคที่ป้องกันได้ง่ายๆ นี้ เขาจึงตั้งใจว่าจะช่วยไม่ให้ผู้หญิงต้องตายจาก Unsafe Abortion โดยเขาได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ในการศึกษาวิจัยและให้บริการแก่ผู้หญิงในประเทศของเขา **เขابอกดิฉันและทุกๆ คนว่าภาพและประสบการณ์ที่เขาเห็นผู้หญิงไทยตายจาก Unsafe Abortion จุดประกายให้เขาเกิดแรงบันดาลใจที่อยากช่วยเหลือผู้หญิง และเขابอกกับดิฉันว่าแม้เขาจะไม่มีโอกาสช่วยผู้หญิงไทย แต่เขาก็ได้ช่วยผู้หญิงของโลกไม่ให้ตายจาก unsafe abortion**

Dr. Christian รู้สึกเศร้าใจมากยิ่งขึ้น เมื่อได้รับข้อมูลจากดิฉันว่าปัจจุบันนี้แม้เวลาจะผ่านไป 20 กว่าปีหลังจากเขาจากประเทศไทยไป แต่ผู้หญิงไทยยังตายจาก Unsafe Abortion เหมือนเช่นที่เขาเคยเห็นตอนเป็น Resident ฝึกงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์!!

Dr. Christian จึงกล่าวปวารณาตัวกับดิฉันว่า เขายินดีที่จะกลับมาช่วยประเทศไทยทุกวิถีทางตามความสามารถที่เขาจะทำได้ และได้ตอบรับคำเชิญของดิฉันเพื่อมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหมอไทยและคนไทยในเรื่องการป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัย ทุกครั้งที่มีโอกาส

Dr. Christian ได้รับคำเชิญของดิฉันครั้งแรกมาเป็นวิทยากรในการประชุมผู้บริหารของกรมอนามัยที่จังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ 11-14 ธันวาคม 2550 อีก 2 เดือนถัดมาในการอบรมแพทย์และพยาบาลเรื่องการป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัยที่ขอนแก่นวันที่ 12-14 กุมภาพันธ์ 2551 และครั้งล่าสุดเป็นวิทยากรบรรยายในการประชุมประจำปีของราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทยที่พัทยาวันที่ 12-15 ตุลาคม 2551 โดยทั้ง 3 ครั้ง Dr. Christian รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเอง

และ Dr. Christian จะเดินทางมาปะเทศไทยอีกครั้งเพื่อเป็นวิทยากรให้กับการประชุมนานาชาติ **“The First International Congress on Women’s Health and Unsafe Abortion-IWAC2010”** ซึ่งจัดโดยมูลนิธิเพื่อสุขภาพและสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ของสตรี (แห่งประเทศไทย) กรมอนามัย และราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย ในวันที่ 20-23 มกราคม 2553 ณ โรงแรมอิมพีเรียล ควีนส์พาร์ค สุขุมวิท กรุงเทพฯ

Dr. Christian กล่าวรับคำเชิญของดิฉันขณะที่ดิฉันพบเขาที่กรุงลอนดอนว่า เขารู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญให้กลับมาทำประโยชน์ให้กับประเทศไทย ซึ่งเขารักเสมือนบ้านที่สองและเป็นสถานศึกษาแห่งแรก ที่ให้ความรู้วิชาชีวะแพทยแก่เขา เขาจึงยินดีที่จะตอบแทนประเทศไทยเท่าที่เข่าจะทำได้ โดยการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเขาแก่แพทย์ไทยและคนไทยเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาแท้งที่ไม่ปลอดภัยให้กับประเทศที่เขารัก และทุกครั้ง Dr. Christian เดินทางผ่านมาทางภูมิภาคนี้เขาจะเสนอตัวที่จะแวะมาประเทศไทยหากเราต้องการให้เขาเป็นวิทยากรเพื่อสร้างความเข้าใจในปัญหานี้แก่คนไทย เขาอีเมลถึงดิฉันว่า *“This is a most honorable and fantastic invitation which I am of course most delighted to accept. It is really a great honor for me to come back and give something to the country which welcomed me so warmly and taught me medicine at the beginning of my professional life”*

2. Prof. Allan Rosenfield : ผู้ร่วมบุกเบิกงานวางแผนครอบครัวแห่งชาติของประเทศไทย

Prof. Allan Rosenfield เป็นนายแพทย์ชาวอเมริกัน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านอนามัยแม่และเด็กที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในแวดวงสาธารณสุขทั่วโลก ท่านเสียชีวิตแล้วเมื่อเดือนตุลาคม 2551 ขณะดำรงตำแหน่ง Dean of the Mailman School of Public Health, Columbia University, New York, USA นานถึง 22 ปี

Prof. Allan Rosenfield เป็นแพทย์ชาวต่างชาติอีกผู้หนึ่งที่มีความผูกพันกับคนไทยและรักประเทศไทยมาก เนื่องจากเคยทำงานในประเทศไทยนานถึง 6 ปี (ปี 2510-2516) บุตรทั้งสองคนของท่านก็เกิดในประเทศไทย ท่านมีบทบาทสำคัญในการริเริ่มสนับสนุนและวางรากฐานโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติของไทย เป็นผู้จัดหาความช่วยเหลือด้านวิชาการและเงินทุนมาให้ประเทศไทยในช่วงนั้น

ดิฉันโชคดีได้มีโอกาสรู้จักกับ Prof. Allan Rosenfield เมื่อกลางปี 2551 ในมหานครนิวยอร์ก เมื่อท่านได้ทราบถึงปัญหาการแท้งที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยที่ท่านรัก ท่านกล่าวกับดิฉันว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในงานวางแผนครอบครัวจนเป็นตัวอย่างของประเทศอื่นๆ ทั่วโลก แต่ทำไมผู้หญิงไทยยังคงตายจาก Unsafe Abortion อยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ท่านจึงกล่าวกับดิฉันว่าท่านยินดีที่จะช่วยเหลือประเทศไทยแก้ไขปัญหานี้ และท่านได้ตอบรับเป็นประธานที่ปรึกษาของ การประชุม นานาชาติ “The First International Congress on Women’s Health and Unsafe Abortion-IWAC2010” ซึ่งเราจะจัดขึ้นในกรุงเทพฯ วันที่ 20-23 มกราคม 2553 นอกจากนี้ท่านยังมีความตั้งใจที่จะขอทุนจากต่างประเทศมาสนับสนุนโครงการป้องกันการแท้งที่ไม่ปลอดภัยของประเทศไทยด้วย แต่ท่านได้เสียชีวิตไปก่อนเมื่อปลายปี 2551 ดังนั้น ในการประชุม IWAC 2010 จึงจะจัดให้มีปาฐกถาพิเศษ (Prof. Allan Rosenfield Oration) เพื่อรำลึกคุณงามความดีของท่านที่มีต่องานวางแผนครอบครัวอันเป็นต้นกำเนิดของงานอนามัยการเจริญพันธุ์ของประเทศไทย

ความตั้งใจอย่างแรงกล้าของแพทย์ชาวต่างชาติทั้งสองท่าน Dr. Christian Fiala และ Prof. Allan Rosenfield ซึ่งมีความพยายามที่จะช่วยแก้ปัญหา Unsafe Abortion ในประเทศไทยเท่าที่ท่านจะทำได้นี้ สะท้อนความรู้สึกของดิฉันว่า *“แล้วเราคนไทยจะเพิกเฉยต่อปัญหานี้ได้อย่างไร??”*

“ผู้หญิงที่เสียชีวิตจากการแท้งที่ไม่ปลอดภัย
ไม่ได้ตายจากโรคที่เรารักษาไม่ได้
แต่เธอเหล่านั้น.....ตายเพราะสังคมไม่เห็นคุณค่า
และไม่ให้โอกาสกับชีวิตของเธอ.....ว่าสมควรได้รับการดูแลรักษาที่ดี”

“Women are not dying because of diseases we can not treat.

They are dying because societies have yet to make the decision that their lives are worth saving”

A Statement of MF Fathalla, Former President
Federation International Obstetrics &Gynecology (FIGO)

.....

ยังมีหญิงในสังคมนี้อีกมาก.....
กำลังรอความช่วยเหลือ.....จากเรา
จะปล่อยให้เธอเผชิญปัญหาแต่เพียงลำพัง.....ได้อย่างไร??

There are many women on this day waiting for our help

Should we leave her to face this dilemma alone??

โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์กำแหง จาตุรจินดา

.....